

■ Површински коп „Радљево“

Уцртава границе
СВОГ ПОСТОЈАЊА

СПРЕЧАВАЊЕ ШИРЕЊА ВИРУСА

COVID-19

У ЕЛЕКТРОПРИВРЕДИ
СРБИЈЕ

МЕРЕ ЗАШТИТЕ:

Често перите руке водом и сапуном (у трајању од најмање **20 секунди**) или користите средство за дезинфекцију на бази **70% алкохола**. После прања, чесму затворите марамицом или папирним убрусом.

Избегавајте **блиски контакт, руковање и љубљење**, а са саговорницима одржавајте раздаљину.

Не дирајте очи, нос и уста неопраним рукама.

Ако кашљете или кијате, **прекријте уста и нос** надлактицом или папирном марамицом.

Често **проветравајте** просторије.

Избегавајте боравак у **затвореном простору** са већим бројем људи.

Заједно против COVID-19!

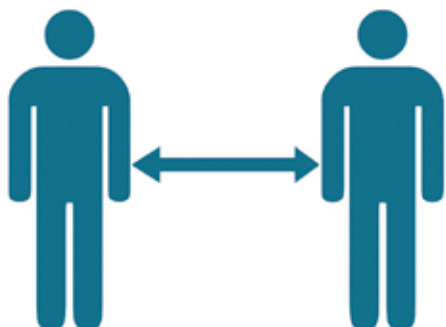

ПРЕПОРУКЕ ЗА ЗАПОСЛЕНЕ:

- обавезно и правилно носите заштитну опрему
- пре уласка у пословни простор дезинфикујте руке и обућу
- држите прописано одстојање од других особа
- брините о хигијени радног простора
- обавезно обавестите непосредног руководиоца уколико посумњате на симптоме COVID-19

ЗАПОСЛЕНИ И СТРАНКЕ ОБАВЕЗНИ СУ ДА НОСЕ ЗАШТИТНЕ МАСКЕ ПРИЛИКОМ УЛАСКА И ИЗЛАСКА И ЗА СВЕ ВРЕМЕ БОРАВКА У СВИМ ПРОСТОРИЈАМА ЈП ЕПС, БЕЗ ИЗУЗЕТКА.

У наредном периоду биће пооштрене контроле ношења заштитних маски.

**Одржавајте
раздаљину**

**Избегавајте да
додирујете лице**

**Перите руке око
20 секунди**

Садржај

06

актуелно

„Тамнава–Западно поље“
Монтажни плац
„одрадио“ своје

08

Активности на
површинском копу „Радљево“
Уцртава границе свог постојања

10

У посети „глодару 8“
Борба за
сваки грумен

14

послови

Савремени надзорно-управљачки систем
Топлана потпуно
аутоматизована

15

Противпожарна заштита
западних копова
Ватрогасни дом у новом руху

18

да се упознамо

Ненад Миливојевић – голубар
из „Колубариног“ јата
Рудар голубијег срца

20

локални мозаик

Изложба Ателјеа „Сезан“
Руке и очи
заузете лепотом

21

„Мушки спорт“
на женски начин
Девојке – понос нашег града

22

временпл

Незванична историја Лазаревца
у листу „Колубара“
Шампињони после угља

05

Представљена анализа потенцијала РХЕ „Бистрица“

Нова хидроелектрана од националног значаја

12

У посети вулканизерској
радионици на Пољу „Г“

Неуморни вулканизери „Колубаре“

19

Почетак школске године
у Гимназији у Лазаревцу

Редак и племенит чин

импресум

ЕНЕРГИЈА
КОЛУБАРА

ИЗДАВАЧ: ЈАВНО ПРЕДУЗЕЋЕ ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА СРБИЈЕ.
ЧАСОПИС ИЗЛАЗИ МЕСЕЧНО

В. Д. ДИРЕКТОРА: Милорад Грчић, ДИРЕКТОР СЕКТОРА ЗА ОДНОСЕ С ЈАВНОШЋУ: Звездана Јовановић Поповић,
РУКОВОДИЛАЦ СЛУЖБЕ ЗА ОДНОСЕ С ЈАВНОШЋУ: Наталија Живковић, РУКОВОДИЛАЦ ОДЕЉЕЊА ЗА ИНТЕРНУ КОМУНИКАЦИЈУ: Ана Павловић,
ТЕХНИЧКИ УРЕДНИК: Милош Павловић, УРЕДНИК ФОТОГРАФИЈЕ: Милан Цвијетић, АДРЕСА РЕДАКЦИЈЕ: Карађорђева 37, 11550 Лазаревац,
ТЕЛЕФОНИ: 011 785 5086, 785 5089, Е-МАИЛ: redakcija@rbkolubara.rs, WEB SITE: www.rbkolubara.rs, НАСЛОВНА СТРАНА: Александар Рашин,
ЛОГОТИП: Милош Павловић, ШТАМПА: „Комзек“ д. о. о. Инђија, ТИРАЖ: 3.500
Први број листа РБ „Колубара“, под називом „КОЛУБАРА“, изашао је из штампе 24. септембра 1960. године. Од 15. новембра 2017. носи назив „ЕПС ЕНЕРГИЈА КОЛУБАРА“

Начин одржавања који смо наследили од претходне генерације је шифра успеха и њега се стриктно придржавамо

Топоа августовски дан на Дунаву. Температура је негде око 35. подеока Целзијусове скале.

Кроз Ћердапску клисуру тече 4.400 кубика воде у секунди. С обзиром на то да су температуре тропске и да је мало падавина у дунавском сливу, то се може сматрати добрим дотоком. С друге стране гледано, то је тек половина воде која је потребна да би се ангажовало свих шест агрегата највеће ЕПС-ове хидроелектране „Ћердап 1“.

– Период мањих дотока користимо за неопходне ремонте како би се одржала висока погонска спремност агрегата. У машинској хали ХЕ „Ћердап 1“ тренутно су у погону четири агрегата и дневно производе 13.860 MWh (9. август). Прва два агрегата су у застоју ради неопходних ремонта. А1 је у крајем ремонту од 13 дана, док је А2 у застоју због неопходних радова на блок трансформатору. Много је посла, врћина је, период годишњих одмора, али сви предвиђени радови иду планираном динамиком и све ће бити завршено како је и планирано – рекао је Радомир Митровић, директор ХЕ „Ћердап 1“.

Митровић је додао да је 2021. година хидролошки јако добра и да је ова ХЕ до сада произвела 3.867.756 MWh, што је за 16 одсто више од плана, или, изражено у енергији, 539.369 MWh више него што је планирано.

– Овако добра производња је резултат добре хидрологије, али и доброг одржавања опреме. План одржавања опреме који смо наследили од претходне генерације је шифра успеха и њега се стриктно придржавамо. Од укупно шест агрегата, пет је нових, односно ревитализованих, и нема ту неких већих проблема, док је А3 који је у раду 51 годину још у доброј форми – додао је Митровић.

Искуством до максималне погонске спремности

■ Драгослав Будић и Милош Соројевић, на санацији кавитације у проточном тракту

■ Радомир Митровић

Будимир Стевић, пословођа у машинском извршењу, има иза себе 36 година радног стажа.

– Пракса је да сваке године сви агрегати уђу у ремонт. За А1 ове године предвиђен је краћи – стандардни ремонт, док следеће године долази на ред продужени ремонт у трајању од 42 календарска дана. У овом ремонту проверавамо носећи генераторски лежај, водећи генераторски, водећи турбински. Завршили смо преглед штапова статора главног генератора. Очистили смо све хладњаке, генераторске и носећег лежаја – објашњава Стевић.

Кренули смо у уобичајни обилазак. Велика врата машинске хале су отворена, у

хали је спољашња температура, мало је топлије, али овим људима то не ствара већи проблем јер су на ово навикли и само има више зноја.

У делу испод пода машинске хале, где су смештени хладњаци и сегменти носећег генераторског лежаја, сасвим је другачија слика. Много је топлије у односу на машинску халу. Температура је бар пет до шест степени већа. Устајао ваздух, осећа се мирис уља. Мајстори су у кратким мајицама. Зној лије на све стране. Крпе којима бришу опрему служе им и за брисање зноја. Свако се снашао на свој начин. Неко држи крпу у џепу, неко око врата, неко пак обавије главу. Специјалним алатом радници извлаче сегменте носећег лежаја.

Ако је нешто теже од овог посла, онда је то свакако људима који раде у самом проточном тракту на санацији кавитације металних делова. У турбински простор се улази кроз прави лавиринт степеника, те је мајсторима потребна и добра кондиција. Прво треба савладати неколико вертикалних степеница кроз усмерни апарат. Онда треба проћи кроз кружни отвор пречника око 80 центиметара, па са 12 степеника сићи на платформу, а на лопатице се

силази помоћу морнарских мердевина. Лопатице су закривљене, глатке и свака непажња може довести до тога да се као са тобогана улети у воду. Простор осветљавају неколико мобилних светилки и све ово личи на сцене из неког научнофантастичног филма. Мајстори брусачи Драгослав Будић и Милош Соројевић довијају се на све начине да обуздају зној. Раде на смену. Док један брусачи други асистира и обратно. Милош се досетио, направио је необичну капу од радне крпе и некако задржава зној да не цури. Тежак је ово посао. Концентрација мора бити максимална. Кад обресе све кавитационе површине доћи ће варијације, наварити нови материјал и брусаци ће потом све обрусити на ниво задовољавајућег стања.

М. Дрча

Стотинке милиметра

Друга екипа радника проверавала је водећи генераторски лежај. Овде су потребне прецизности у стотом делу милиметра. Мајстори су наоружани великим искуством и нема сумње да ће овај агрегат бити на максималном нивоу погонске спремности и поузданости.

Нова хидроелектрана од националног значаја

Економска и техничка анализа изградње реверзибилне хидроелектране „Бистрица“ показала је велики енергетски и тржишни потенцијал овог пројекта. Стручњаци су посебан акценат ставили на техничка решења и тржишне услове представљајући досадашње резултате анализе.

– Реверзибилна хидроелектрана „Бистрица“ неопходна је за нормално функционисање и развој електроенергетског система Србије у наредним деценијама, посебно имајући у виду све већу употребу обновљивих извора енергије. Због тога је то пројекат од националног значаја – рекао је Милорад Грчић, в. д. директора „Електропривреде Србије“, на представљају резултата анализе.

Ова хидроелектрана обезбедиће потребан ниво балансне резерве за електроенергетски систем. Свеобухватна анализа је прва и изузетно важна фаза пројекта РХЕ „Бистрица“ која ће омогућити да се донесе одлука о даљој реализацији.

Ове активности представљају наставак реализације пројекта који је започет још 1973. године. РХЕ „Бистрица“ би требало да буде друга реверзибилна хидроелектрана у систему ЕПС-а, после РХЕ „Бајина Башта“, која је сада једина електрана овог типа у Србији.

Пројекат енергетско-тржишне анализе и оцене бенефита изградње РХЕ „Бистрица“ и припрему инвестиционо-техничке документације за потребе ЕПС-а раде Енергопројект Хидроинжењеринг и Електроенергетски координациони центар (ЕКЦ). Досадашње резултате анализе представили су Душан Петковић, шеф пројекта из Енергопројекта Хидроинжењеринга, и Душан Влаисављевић, менаџер пројекта из ЕКЦ-а. У стручној дискусији која је уследила учествовали су и Саво Безмаревић, извршни директор за производњу енергије, Александар Јаковљевић, директор Сектора за стратегију, и други стручњаци ЕПС-а.

Р. Е.

■ Милорад Грчић, в. д. директора ЕПС, у посети руководству компаније „Зиџин“

Сарадња и партнерство за будућност

Веома добра сарадња са највећим купцем електричне енергије у Србији и будући планови биле су главне тема састанка Милорада Грчића, в. д. директора ЕПС, са Ђан Симингом, генералним директором компаније „Зиџин“, већинским власником РТБ Бор. На састанку је истакнуто да је дугогодишње партнерство недавно продужено новим уговором о снабдевању електричном енергијом.

Милорад Грчић је захвалио руководству компаније „Зиџин“, што су препознали ЕПС као сигурног партнера спремног да буде подршка развоју овог привредног гиганта.

– Веома је важно што сви разумемо кретања на тржишту и уверен сам да ће ЕПС испратити инвестиције и развој компаније „Зиџин“. ЕПС ће бити сигурна карика за снабдевање електричном енергијом једног од најзначајнијих купаца – рекао је Грчић.

Први човек „Зиџина“ захвалио се Грчићу што сарадња са ЕПС-ом функционише добро од тренутка када је „Зиџин“ преузео бивши РТБ. Он је истакао да је од тада сарадња само ојачана и не сумња да ће дугорочно партнерство двеју страна бити још јаче у наредном периоду.

Р. Е.

■ Производња енергије у ХЕ „Ђердап 2“

За 36 година 50 милијарди kWh

Хидроелектрана „Ђердап 2“ достигла је 24. јула производњу од 50 милијарди киловат-часова електричне енергије. Ово је резултат 36 година рада електране, тачније од 12. априла 1985. године, када је на електроенергетски систем Србије синхронизован агрегат АЗ, до данас.

Највише времена проведеног на мрежи забележено је 2010. – чак 80.719,55 часова. Највећа годишња производња остварена је 2016, када је произведено 1.642.320 MWh. На месечном нивоу за сада рекорд држи јануар 2018, када је 10 генератора произвело 170.210 MWh. Дневни рекорд забележен је 21. априла 2014. године са производњом 6.140 MWh. Познато је да су агрегати ове електране на завидном нивоу погонске спремности и поузданости.

Друга половина године, када су дотоци Дунава мањи од просека, користи се за неопходне ремонте постројења, у којима се по устаљеној процедури ради на прегледу и отклањању евентуалних кварова како би се одржала висока погонска спремности.

М. Д.

Због потреба суседног копа запослени селе „немачки“ плац на коме је монтирана опрема за Други јаловински систем

Монтажни плац „одрадио“ своје

Точак роторног багера са суседног копа „Радљево“ наредних дана прекопаће терен на којем је монтажни плац „Тамнава-Западно поља“ формиран током 2005. и 2006. године, у време када је набављана и монтирана опрема за Други јаловински систем.

– Након што су монтажни радови завршени, тај простор, међу запосленима познат као „немачки“ плац, служио је за одлагање, не само нашем копу. Ту је, на пример, смештен кран са расформираног плаца из Зеока и он заузима највише места. Има доста посла. Радови на рашчишћавању су почели пре око два месеца и ангажовани су запослени из радионица, а свакодневно су ту камиони и вучни возови. Било је много неупотребљиве опреме која је остала након поплаве и секундарних сировина које ће бити продате – каже Предраг Илић, управник копа „Тамнава-Западно поље“.

Како је Илић објаснио, у близини црпне станице у

■ Предраг Илић и Немања Матејић

Радљевоу направљен је нови плац приближне величине на који ће део ствари са постојећег бити пресељен.

Шеф припремних радова Немања Матејић један је од првих људи на терену. Према његовој процени, посла ће бити у наредна два месеца, с обзиром на то да је циљ да простор буде потпуно

слободан како би роторни багер са копа „Радљево“ могао несметано да напредује.

– До сада смо очистили трећину простора, још увек расклањамо металне делове. Ризлу којом је плац припреман користили смо за насипање новог одложеног простора и за пресипање путева у копу. То

је значајно побољшало стање интерних саобраћајница које ми у летњем периоду обнављамо да би биле спремне за зиму. Занимљиво је да је ризлом са малог дела плаца насут велики број путева, па ћемо преостали део ризле пребацити на нашу депонију камена и користити по потреби – рекао је Матејић.

Откривање угља је приоритет

У површинској експлоатацији један од примарних задатака рудара је да открију довољно угља како би, пре свега у зимском периоду, када је потреба за угљем највећа, а услови за рад најтежи, багери на угљеним линијама могли несметано да копају лигнит.

Тако ће са тим циљем, крајем септембра, са угља на Трећи јаловински систем прећи багер „глодар 4“. Планирано је да до краја године ради на откривању јаловине, заједно са „глодаром 3“, и обезбеди довољно отвореног угља до маја наредне године за роторни багер „глодар 5“.

Одговорни наводе да је у свакодневном раду неопходна сарадња бројних служби, како би били обезбеђени потребна механизација и транспортна средства. Обавезно је да буду на располагању две дизалице и исто толико вучних возова. Викендом је повољније да се камионима одвози ситнији метални крш за чији утовар је потребан ровокопач точкаш. Матејић је нагласио да се све реализује уз велику подршку „Помоћне механизације“ и испомоћ „Колубара-Грађевинара“.

За надзор над извозом ризле задужена су два рударска инжењера. Надзиру се и машински послови, па се на новом плацу тачно зна пут дизалице, где се шта одлаже, где ће бити ограда. Да би овај додатни посао, који рудари обављају упоредо са редовном производњом на највећем копу, био завршен у планираном року, свакодневно је ангажовано десетак радника, а ту су и машине и возачи који њима управљају.

Уколико се догоди да багер са „Радљева“ напредује брже од планираног, Матејић наглашава да ће у том случају послови да буду прилагођени, а простор очишћен непосредно испред фронта радова.

Реализација овог посла удаљила је одређен број људи од текућих обавеза, али су на копу завршени значајни послови. Након враћања „глодара 2000“ са Другог јаловинског на матични Први систем, урађена је реконструкција

на Другом БТО систему. Тако је спремно дочекан „глодар 3“, који се почетком септембра вратио после годишњег ремонта. Реконструкција је обухватила значајно скраћење везног транспортера и продужење одлагалишног, што би требало да обезбеди мирну зиму када је реч о одлагалишту, висинском и дубинском блоку. Одлагач је био у мини-ремонту и на њему су урађени послови које је радионица могла да реализује, између осталог, сервисирање и редуктор траке 2.

Највише посла било је на етажном транспортеру број 3, јер је од свих он био у најлошијем стању. Осим његовог паралелног померања, замењени су расположиви понтони и сређиване шине. Када је реч о гуми на транспортерима, стање је задовољавајуће, јер се неколико година уназад приликом сваког годишњег ремонта на јаловинским системима замени део гуме.

Према плановима, након укључивања „глодара 3“ у производњу требало би да буде отворен још један блок са дубинске стране етажног транспортера 3. Тако би у наредних месец и по дана било откривено довољно угља за рад „глодара 1“ до маја 2022. године. На копу су уверени да су бројним интервенцијама осигурали услове за стабилну производњу и да ће обезбедити тражене количине лигнита.

М. Димитријевић

Уцртава границе СВОГ ПОСТОЈАЊА

На корак од коначног изгледа копа стигло се само две године после историјског преласка багера са једног копа на други, захваљујући преданом раду и упорности свих запослених

Након завршене реконструкције система на Површинском копу „Радљево“, „глодар 10“ са својом посадом дошао је на нову позицију, на северну страну. Копање у тој зони, изнад „немачког“ плаца, одвијало се релативно несметано. О томе које су активности предузете као предуслов да би се копање вршило на овој позицији, али и о другим темама везаним за развој копа „Радљево“ разговарали смо са директором Владимиром Петковићем.

– Предуслов да би се овде копало без већих проблема је измештање прве линије далековода, која је била на самом ободу копа. Склоњене су жице, повађени темељи, све је очишћено, како би се рад багера одвијао по плану. Чињеница да је овај далековод напајао водовод у Каленићу, као и управну зграду и радионице на „Тамнава-Западном пољу“,

довољно говори о томе колико озбиљних корака је требало предузети, како би се обезбедило несметано даље функционисање ових објеката. Ускоро нам предстоји нешто лакши посао на уклањању друге линије далековода, која напаја само монтажни плац 2, односно „немачки“ плац. С обзиром на то да овај захват није хитан, имамо довољно времена да му се посветимо – рекао је Петковић.

Он је објаснио да је у току премештање овог плаца, где је механизација са „Запада“ ангажована на скидању туцаника и склањању машинских и других делова, на њихов нови плац, који је и направљен у ту сврху.

– Што се кипе тиче, све иде по плану, померамо етажну траку Ц4, издижемо је на нове нивелете. Када је о самом терену реч, изашли смо из лошије зоне, очекујемо да ћемо даље напредовати и ићи ка сувљем и бољем материјалу, бољој траси – оценио је Петковић.

Оно са чиме се јуначки боре од самог ступања багера на овај коп јесте вода која избија из блокова.

– Боримо се... Имамо две пумпе, једну у зони повратног бубња, а другу у зони погонске етажне траке Б14. Испумпавамо воду, али како који наступ багера наиђе, она избија из блока. Претпостављамо да иде из канала на северној страни копа. Надамо

■ Владимир Петковић

се да ће се ситуација средити када се он измести. Наиме, кроз коридор који се ради биће изграђена четири цевовода. Од тога два цевовода за питку и сирову воду, а два цевовода иду у ретензију Кладнице, односно тај канал на северу. Надамо се да ћемо у будућности имати мање проблема са самом водом – истакао је Петковић.

Наш саговорник нам је још рекао да је ова зона некада био усек, остављен за коп „Радљево“, међутим, после поплава 2014. године, један део тог усека је био затрпан због кретања „Западног поља“ и његовог јаловинског система. Фактички, као последица поплава, остали су заостаци из којих вода избија како се блок отвори.

Ојачани радном снагом

Попуњавање неопходном радном снагом за потребе копа почело је прошле године. Тренутни биланс је три рударска инжењера, неколико бравара, мазача, неколико електричара, станичара и планир-мајстора. Иако је и то недовољно, осећа се разлика у обављању послова на копу, па је самим тим и ситуација на копу много боља него на почетку.

– Немамо своје радионице, тако да и даље функционисемо и ослањамо се на договор који имамо од самог почетка са колегама на осталим коповима. Као испомоћ, вулканизери и радници Припремних радова нам долазе са Поља „Г“, електрослужба са „Тамнава-Западног поља“, а са Поља „Д“ нам долазе електроничари. Планом су предвиђене и електро и машинска радионица, након израде пројекта за управну зграду. Стручни тим за израду предлога пројектног задатка за радионице је оформљен, и такође ће бити изграђена у зони северне обилазнице, односно поред самог монтажног плаца – каже Петковић.

Браћа инжењери

Двадесетдеветогодишњи Ђорђе Горчић, рударски инжењер у оперативи, дошао је на коп „Радљево“ пре 14 месеци. Млад Ђорђе, а млад и коп, на којем је практично од почетка његовог развоја.

– Мој развој као младог инжењера иде некако упоредо са развојем копа. Срећан сам због тога, јер мислим да ћу заиста пуно да научим и стекнем искуство какво немају многи, да се и развијам професионално упоредо са развојем овог копа. Јесте зима била тешка, било је проблема, мислио сам да се нећемо извући, али искуство старијих колега ме демантовало и показало да морам да учим, јер желим да напредујем и да останем на овом копу – рекао нам је Ђорђе.

Његов две године старији брат Александар, такође рударски инжењер, на коп је дошао средином августа ове године.

– Веома сам задовољан пријемом, али и указаном приликом да учим и развијам се, и професионално и као човек. Овде смо да учимо од најбољих – скроман је Александар.

Од актуелних послова Петковић наводи да је у зони Радљево-новог насеља у току изградња диспечерског центра за потребе копа „Радљево“. Очекивања су да ће за неколико месеци и тај диспечерски центар бити приведен намени. У наредном периоду, можда чак и до краја ове године, очекује се и израда пројекта за управну зграду, односно Дирекцију за коп „Радљево“. Изградња те зграде је планирана на десној страни северне обилазнице, на путу од Каленића ка Бргулама, односно на изласку на пут за Бргуле.

Само две године након што је изведен историјски подухват преласка багера са једног копа на други, преко путева и пруга, па онда постављања система на коп, почетка копања, данас, површински коп „Радљево“, захваљујући преданом раду и упорности свих запослених, уцртава границе свог постојања.

— Коначна граница копа на северној страни је канал који иде из ретензије Кладница, поред нашег асфалтног пута. Тренутна дужина етажне траке је 800 метара, а у наредном периоду очекују нас два продужетка ове траке од по 50 метара, што значи да ће крајња дужина бити 900 метара, и одатле ће се померати, како је пројектом предвиђено, према западу. То у ствари значи да ћемо са та два продужетка траке достићи пројектовану границу копа на северној страни — истиче Петковић.

Што се тиче западне границе копа, она се креће до асфалтног пута чиме повезује Радљево-ново насеље и водовод који је према пројекту предвиђен за прекопавање. Оно што је неопходно јесте да се пре тога уради пут. Најпре северна обилазница око копа „Радљево“, а затим и пут кроз коридор, који ће повезати тај део од Дробилане до Радљево-новог насеља.

— Када већ говоримо о путевима, у току је израда пута око северне обилазнице. Завршетак радова, према пројекту, предвиђен је за фебруар 2022, али нас извођач „Колубара-Грађевинар“ уверава да ће посао бити завршен можда и раније, до краја децембра ове године. Пут кроз коридор се такође ради према утврђеној динамици. На истоку се протежемо до кипе „Западног поља“, а на југу према Радљево-новом насељу, и та страна копа је већ покопана до предвиђене границе — објашњава Петковић.

Питали смо га да ли је и колико задовољан свим оним што је постигнуто за ове две године, а постигнуто је доста.

— Мислим да увек може много боље, и много више. Међутим, с обзиром на то како смо кренули пре две године, и да смо са два багера и мало механизације кренули у поход на прављењу новог копа, могу да кажем да јесам задовољан. Идемо узлазном путањом, сад смо на корак од коначног изгледа копа, боље се ради и резултати су нам бољи. Жеља и нада, оивичене огромним трудом, јесу да у наредне две године дођемо и до тог угла, и да оправдамо оно због чега смо овде и постављени — закључио је Петковић.

Р. Лазић

Борба за сваки грумен

И у условима када је метал буквално усијан и кад не може да се дође до даха од врућине, ремонт је урађен одлично

На „глодар 8“, багер који предводи БТС систем Поља „Е“, свратили смо последњег дана августа, недуго након што је завршен ремонт.

Желели смо да сазнамо како су радови протекли. Још једном смо се уверили да је на овом систему, као нигде, присутан прави дух „Колубаре“ – она атмосфера у којој се све постиже заједничким радом и договором.

Јовица Урошевић, шеф БТС-а, задовољан је протеклом инвестиционом оправком, посебно зато што су имали прилику да се максимално фокусирају на сервисе, јер овог пута није било реконструкције система.

– Током протекле године имали смо мање од десет вулканизација на систему, што је показатељ да је све одлично функционисало. Услови у којима радимо су отежани, јер копамо повијени, први слој угља у коме има много прослојака. Како багер испред нас

не постиже, морамо сами себи да отворимо угаљ – прича Урошевић.

Рудари су нас подсетили да су прошле године јаловину откопавали бандвагеном и Ф касетом коју сада немају, па откривку пребацују на радну етажу. Интересовало нас је како се са јаловином бори багер који је наменска машина за угаљ, због чега су му и кашике затвореног типа.

– Захваљујући великом залагању свих запослених на багеру, нарочито Машинске службе, нема неких проблема у смислу откопавања откривке и угља. Имамо ми наше „шеме“ како у овим условима радимо, сналазимо се, и то одлично – тврди Урошевић уз напомену да је комплетна посада добра, чине је стабилни људи који знају свој посао и обављају га уз много одговорности.

Изостанак реконструкције система нарочито је обрадовао Радољуба Николића, електропословоћу који истиче да су захваљујући томе сада имали прилику да заврше велики број електропослова.

– Неколико година уназад околности су биле такве да смо током годишњег ремонта увек имали и обимне реконструкције система, које су одузимае велики део времена и окупирале људе и опрему. Овога пута, завршен је посао од велике важности

– урађена је даљинска блокада чиме смо омогућили бежичну везу са бандом. Завршили смо, наравно и све уобичајене послове, а на пет станица постављени су модернији релеји који боље раде. Много је тога урађено и задовољни смо – наглашава Николић.

Ипак, додаје да је велики проблем недостатак радника електроструке.

– Имамо 11 трака, а од радног точка до краја банда има 208 метара кабла које треба раскачити и закачити по два-три пута у смени – каже Николић.

■ Багер без застоја

И Велибор Марковић, машински инжењер, одмах на почетку разговара похвалио се да су током прошле године овај багер и систем радили са веома мало застоја. Конкретно – током целе године „бандваген 2“, који ради уз „осмицу“, стајао је само три сата, док је „глодар“ направио мање од 45 сати застоја. Само они неопходни, хабајући елементи мењани су, није била потребна ниједна вулканизација, никаквих проблема није било на багеру.

Запослени на систему слажу се да је све то било могуће захваљујући људима који ту раде и о свему брину баш као да је њихово.

– Када је реч о конкретним пословима, инвестициона оправка ове године није подразумевала неке капиталне захвате, изузимајући два обимнија посла која су захтевала већу стручност и способност. Рађена је замена лежаја на осовини радног точка и замена лежаја у маказима који је специфичан, дводелни лежај, важан део и компликован за мењање. Уграђен је немачки, а иако смо се мало дуже посветили том послу, уложени труд сада се види у раду багера. Такође је рађен лежај на осовини до багеристе и лежај испод сливника. Мењане су све траке на багеру које су издржале годину дана, трака 1 радила је без проблема чак две године – наглашава Марковић.

Напоменуо је да је промењено доста хабајућих делова, јер багер копа угљ и јаловину у којој преовлађује песак, па и опрема више страда. Доста посла је обављено и дуж система, на пример, замењено је неколико редуктора.

– Цео ремонт ипак је највише био у знаку незапамћено високих температура. Било је несносно, тако да су радници „Метала“ који су изводили радове, као и наши људи, били у великом проблему. Метал је буквално био усијан, није могло да се дође до даха, а све је стално изложено сунцу. И у таквим условима, ремонт је урађен одлично – рекао је Марковић, уз опаску да им је преко потребан стручни кадар машинске струке.

Велибор планира да 2022. године иде у пензију, након 43 године радног стажа. С пуно поноса, поверио нам је да је његова ћерка Милица, новинарка „Блица“, добитник сребрне медаље за заслуге у борби против короне.

С друге стране, његов колега Александар Николић, млади рударски инжењер у оперативи, на БТС систему ради „тек“ годину и два месеца. Буквално, са мастер студија дошао је у коп.

– Теорија је једно, пракса друго, једно без другог не може. У суштини треба да се искомбинује, најважнији је баланс. То је можда најважније од свега што сам научио за ових годину дана – све може да се уклопи, само да се направи добар баланс. Између теорије и праксе, међу људима, у организацији посла. За рударске инжењере је најбитније да се баве технологијом откопавања и уопште функционисањем

Добар тренд

На овом систему се укоренио један одличан тренд да ремонт буде урађен заиста квалитетно, па да онда током године опрему буквално треба само одржавати. Људи су схватили да је то у интересу свих – када се квалитетно уради инвестициона оправка, добро ураде трасе, замене ролне, постави добра гума, замени угље у редукторима и на њима на време уоче недостаци, систем током године функционише савршено – каже Велибор Марковић, машински инжењер БТС система.

■ Јовица Урошевић

читаваог система. Тако да користим сваки моменат, кадгод нема конкретних послова на систему, да са шефом разговарам о томе како би нешто могло да се унапреди, побољша, да се предупредне неки проблеми који би могли проузроковати много веће – каже овај млади инжењер.

■ Одеш кући мирне главе

Кажу људи на коповима да је добар планир-мајстор вредан злата, јер се гради годинама. Искуство је све у овом послу. Један од таквих је Миле Станисављевић, звани Чупави, који иза себе има 30 година стажа. Радио је на три роторна багера, на овом две године. Како је техничка процедура уклапања рада багера са претоварним уређајем и одлагачем пословично веома компликована, питали смо га о томе.

■ Александар Николић

– Компликовано је за оног ко не зна. Мораш да имаш комбинаторику у глави да би све поставио баш на право место. Радио сам са бандом и током рада на „глодару 10“. Учиш у ходу, битно је да „наместиш“ багер, односно да га уклопиш. Тешко је знање и пренети. На пример, док силазим на багер са повлате већ знам шта ме интересује, одмах видим где су каблови, машине, људи. Увек тражим најбрже решење, да буде најефикасније – прича Станисављевић и наглашава да да би био обављен како треба, овај посао тражи много труда.

– Оставиш колеги чисту ситуацију, одеш кући мирне главе – каже наш саговорник коме је и један од синова одабрао овај позив, док је други руковао станице на овом систему.

Зоран Мирковић је багериста већ 20 година од 37, колико има укупно година стажа у „Колубари“. Каже да познаје „душу“ свог багера, за који тврди да је перфектан.

– Томе у прилог говори то што има најмање застоја, и електро и машинских. С вољом долазим на посао, јер оно што волиш лако ти је да радиш. Багер има 35 година али је добро очуван, захваљујући овим људима који се максимално труде да се сваки грумен искористи – тврди Мирковић.

А борба за крупцију угља је очигледна. Како прослојци неправилно залежу дуж блока угља, ради се наизменично, тако да се буквално сачува сваки грумен.

– Нама рударима није битно какав је материјал, ми смо дошли да радимо и производимо. Можда је мало лакше копати угљ него јаловину, јер је мање проблема. Јаловина доноси и „гушење“ бункера и веће трошење „зуба“ због песка, мада највеће оптерећење трпе точак и стрела багера – објашњава Мирковић, уз констатацију да је Поље „Е“ специфично лежиште, много сложеније од Поља „Д“ које је ушло у историју рударства по својој комплексности.

– Главни блок је испод нас. Потребно је много труда и улагања да се дође до њега. Треба се спустити испод нивоа мора. За овако јак „глодар 8“ треба нам више багера испред нас који би отварали јаловину – каже Мирковић.

Д. Весковић

И судију ми имамо

Александар Николић, поред свог звања – рударски инжењер у оперативи, носи и звање савезног фудбалског судије.

– Како професионално бављење фудбалом који сам тренирао изискује доста времена, а хтео сам на факултет, пред крај средње школе решио сам да postanем судија. То је могло да се уклопи: после предавања на тренинг, викендом на утакмице. Сваких шест месеци обнављам лиценцу кроз провере физичке и теоретске спремности. Пре месец дана сам ето, завршио проверу, а наредна ме очекује при почетку нове сезоне... Тако да је и то нон-стоп учење – каже Николић.

Неуморни вулкан

Сунце горе, загрејано тло доле, а између неуморни они, на висини задатка

Када нас је последњих дана августа, са жељом да чујемо како су преживели паклено лето, пут нанео на вулканизерску радионицу површинског копа Поље „Г“, време се напрасно променило. Дојучерашње тропске врућине нагло је заменило кишовито, хладно и прилично нестабилно, право октобарско време. После овако изненадног и оштрог скока у јесен, сви се потајно надамо михољском лету. Сви – осим вулканизера. Јер, паклени су им били летњи дани. У свакој смени жега, оморина, пржи од раног јутра... Жива у термометру и у хладу показује много. Усијане машине исијавају, трепери врућина у ваздуху. На вулканизерима гломазне рукавице, знојем натопљена заштитна одела, цокуле, а они раде топлу вулканизацију на 150 степени Целзијуса. Две пегле горе, две доле и припремљена гумена трака. Сунце горе, загрејано тло доле, а између неуморни они, на висини задатка. Запињу, вуку, клече, чуче, секу, брусе, чисте, притежу, голим рукама се боре са тешком вулканизерском опремом.

– Ту смо да радимо, јер посла има увек. Зимом, кад све заледе, ове приче о наших 150 степени и не звуче тако лоше, зачас нас промрзле подгреју – духовит је на

■ Смена Ц са надзорником, пословођом и управником

почетку разговора пословођа радионице Саша Нешић, познатији као Лончар, по деди грнчару.

Поред њега у радионици смо затекли још петорицу мајстора смене Ц, од којих су двојица скоро стигли на обуку. Припремали су гумену траку за одлазак на терен. Јесте напољу пљуштало, али ниједан од њих се није жалио. Јер како многи за ову службу кажу, реч је о правим експертима у вулканизерској бранши. Импозантна

бројка каже да годишње ураде више од 200 спојева. Ови мајстори одржавају све гумене траке на коповима Поље „Г“, и „Радљево“, линије за Постројење за припрему угља и за нови систем за хомогенизацију. Реч је о 46 километара гумене траке. А при том редовно иду у испомоћ и на преостала три „Колубарина“ копа. Како Нешић шаљиво наводи, они су „девојка за све“. Међутим, посла је превише, а њих нема довољно. Рад се организује у четири смене, а по смени два до три вулканизера.

– Јасно је да нам треба појачање. Пуно посла носимо на плећима. Када дође до неке хаварије, ми се очас посла „препакујемо“, тад се не гледа ко је која смена, које је доба дана или ноћи, долази се и од куће, и са одмора. Овај посао би требало да буде шаблонски, али заправо он никада није такав. Знање се учи на спојевима на терену, и то кад су нека „фрка“ или застој. Тада људи брже приме знање, јер да се искали ваљани мајстор потребне су године учења. Рад на копу је константан рад под притиском јер сви смо свесни да производња не сме да трпи. Када угљан не иде за Обреновац, сви осећамо тај притисак. Мада ја и пијем неке лекове за притисак – завршава на свој вицкаст начин 48-годишњи Нешић, који је од 2017. пословођа ове радионице, а у „Колубари“ ради тачно три деценије.

У послу „до гуше“ затекли смо Владана Радосављевића, надзорника смене Б.

– Треба нам бар још оволико људи како бисмо радили без тензије. Није лако радити на врућини под отвореним небом. Зимом

■ Обележавање траке за састав

Вулканизери „Колубаре“

■ Припрема за отварање састава

имамо шатор да не пада по нама, али док ми дођемо до њега, ми смо већ три пута покисли. Помажемо једни другима, мењамо се, доносимо воду, склонимо се кад је неиздрживо. Ми смо ипак једна породица. Као и у свакој кући и међу нама некад има расправа. Јесте у питању изузетно тежак физички рад, али никад нисам размишљао о неком другом радном месту, овде сам почео пре 28 година, одавде ћу отићи у пензију – каже нам Радосављевић.

Он додаје да је квалитетно урађен посао свима приоритет, па често због тога трпи и доручак – на почетку смене после рапорта пакују се алат, храна и вода и одлази се на терен, па кад се уграби времена, онда се и једе.

О доброј радној атмосфери и високом степену колегијалности у радионици, сведоче нам и нова два млада радника – Александар

Јованчић и Иван Станчић. Међу овим чувеним вулканизерима су тек две недеље, а само речи хвале имају за сваког од колега.

– Сви су нас лепо прихватили и заиста имамо од кога да учимо, и то не само основе овог посла, већ и о коректном понашању, солидарности, разумевању. Треба да прођем кроз све службе и једва чекам да упознам све аспекте рада на копу, поготово што ми је ово прво радно место у струци. Овде смо упућени сви једни на друге, и заједно проводимо доста

времена – заједно радимо и једемо, делимо и добре и лоше тренутке – отворено нам прича рударски инжењер Јованчић, а са њим се слаже колега Станчић који се нада да ће једног дана бити добар вулканизерски мајстор.

Вулканизера је, кажу, најмање. Млади се тешко опредељују за ово занимање, а и када дођу у вулканизерску радионицу настоје да ту остану само колико морају. Да то ипак не важи за све, говори нам Милош Павловић коме је прва година у радионици била кључна да прихвати, научи и заволи овај посао. Сада иза себе има 10 година стажа, а о свом послу све најбоље говори. Јасно је, каже, да је тешко и кад упече звезда Даница и кад су јовањски мразеви. Није лако ни ноћу радити, у трећој смени, када се уз лампу све ради као да је подне, јер посао је такав.

Док смо завршавали разговор са нашим домаћинима који су се spremали да сиђу у коп, у радионици смо срели и управника машинског одржавања овог копа Горана Тодоровића који је за своје људе имао само речи хвале.

– Ова радионица важи за најкомпактнију и најодговорнију од свих вулканизерских група. Једини имамо своју службу за одржавање и сервисирање опреме. Познато је свима да је вулканизерски посао један од најтежих на копу. Ретко ко иде у вулканизере, не само код нас већ и у Немачкој и Пољској. Ови људи морају свој посао врхунски да ураде у свим околностима и свим могућим временским приликама и неприликама. А све раде ручно, јер ту машина човека не може да замени – нагласио је Тодоровић.

М. Павловић

Светски, а наши

Пре петнаестак година, у немачком „Типтопу“, најпознатијој светској фирми за израду вулканизерске опреме, имао сам прилике да видим како радимо барабар са Немцима, а још тад смо били бољи од њих у изради споја. Управо по тој њиховој технологији ми и даље радимо, само што су је наши врсни мајстори знатно усавршили и кроз године рада прилагодили нашим условима – поделио је са нама Тодоровић занимљивост која потврђује дугогодишњу традицију високог квалитета рада мајстора ове радионице.

■ Утовар спремљене траке

Топлана потпуно аутоматизована

Опрема уграђена овог лета повећаће ефикасност система и продужити радни век постојећих постројења

Уградња најсавременије опреме за надзор која је омогућила потпуну аутоматизацију вођења технолошког процеса, увела је „Прерадину“ Топлану у нову, модернизовану фазу развоја која је почела овог лета.

– Аутоматизација процеса подићи ће ниво сигурности и квалитета управљања котловским постројењима, довешће до повећања енергетске ефикасности и унапредити заштиту животне средине. Такође, она ће продужити радни век постојећих постројења и омогућити ефикасније вођење и брже реаговање особља у случају поремећаја у процесу – објаснио је значај ове велике инвестиције Владимир Милосављевић, директор погона Оплеменења, у чијем је саставу РЈ Топлана.

Капитални посао уградње нове опреме обавила је специјализована фирма „3Б Инжењеринг“ из Београда.

Као компетентна особа за спровођење стручног надзора над овим уговором у име ЕПС-а задужен је Игор Митровић, руководилац Службе одржавања електронике, мерења и регулације, који нас је упознао са техничким детаљима пројекта.

– Уместо постојећег централизованог система мерења и регулације уведен је савремени надзорно-управљачки систем, а из постојеће просторије термокоманде је омогућена централизована даљинска контрола и управљање термичким делом ТО „Вреоци“. Командни пулт, као и помоћни ормари у простору термокоманде су демонтирани, а уместо њих је инсталирана опрема надзорно-управљачког система, пар редундантних сервера, инжењерска станица и три операторске станице преко којих руковооци постројења имају тачан увид у стање процеса и рад постројења – објаснио је Митровић.

Како смо сазнали од нашег саговорника, код нормалног функционисања Топлане, захтев је да се поједини параметри одржавају сталним или да се мењају по одређеним условима. То се остварује помоћу аутоматске регулације процесних величина. Аутоматска регулација се реализује софтверски, унутар испрограмиране логике самог управљачког система.

– У оквиру мерења и регулације остварен је и систем сигнализације, помоћу кога се у случају прекорачења граничних вредности параметара или појаве грешака и критичних стања у процесу или на постројењу, упозорава оператер и остало погонско особље. Сигнал прекорачења граничне вредности неког од параметара приказује се визуелно на екранима радних станица, као и комбиновано са звучним сигналом на сигналном торњу постављеним у командној просторији. Тип

аларма, као и тренутак његовог настанка и предузете акције за његово отклањање се архивирају на редундантним серверима и може им се приступити ради очитивања и накнадне анализе рада постројења. Код највећег броја параметара сигнализација прекорачења граничних вредности се врши у једном степену, док се код најкритичнијих параметара, као што су ниво воде у бубњу, притисак у бубњу, температура и притисак излазне паре, сигнализација врши у два степена: као аларм упозорења, а потом као аларм који активира технолошку заштиту и блокаду, који у случају нарушавања безбедности постројења, преводи систем у сигурно стање – детаљно нам је објаснио Митровић.

Разлика између старог и новог система управљања огледа се и у томе што је на старом систему тешко дијагностиковати настали проблем у управљању или регулацији. У новом систему се свака процесна величина или активност процесног особља архивира, тако да се врло лако може реконструисати сваки догађај у раду котловског постројења.

Т. Симић

Повезивање

Предност новог система је у томе што се лако повезује са другим сличним системима, јер су доступни сви комуникациони протоколи. На овај начин ће се котловско постројење повезати са системом за даљинско грејање Лазареваца, који је већ модернизован.

План је да се и два пункта – у насељу Радљево и Вреоцима оспособе за рад током целе године

Ватрогасни дом у новом руху

Ових дана у току је завршна фаза радова на изградњи и проширењу ватрогасног дома у близини Управне зграде „Тамнава-Источног поља“. Из ове зграде, Ватрогасна јединица „Тамнава“ организује надзор и противпожарну заштиту западних површинских копова Рударског басена „Колубара“ – Поља „Г“ и „Тамнава-Западног поља“. Постројења за припрему угља – Дробилане и копа „Радљево-север“. Реч је о простору који обухвата 1.500 хектара и протеже се на територији две општине.

– Одељење тренутно има 52 запослена, од тога је 46 ватрогасаца. Ради се у три смене од по десетак људи. Имамо два пункта, један у насељу Радљево, који покрива „Западно поље“, и један у насељу Вреоци, који покрива Поље „Г“. Организујемо и екипу за дежурство, као и посаду за пожаре у Дробилани, јер тамо стижемо у року од два минута. У плану је и изградња гаража на овим пунктовима, како би могли да буду отворени током целе године, а не само лети, када је сезона пожара и ризик је највећи – каже Милан Крсмановић, руководилац јединице, напомињући да би екипи добро дошло појачање у људству, с обзиром на обим посла и величину територије за коју су одговорни.

Крсмановић додаје и да је сарадња са свим погонима на коповима изузетна. Највише посла има на „Тамнави“, јер је „Радљево“ још у развоју.

– У плану је да се до краја ове године формира још један систем за Поље „Г“, који ће такође бити у нашој надлежности што се тиче противпожарне заштите – рекао је наш саговорник.

Од почетка године, ВЈ „Тамнава“ у свом рејону интервенисала је више од 200 пута и, на срећу, углавном је реч била о почетним пожарима

без материјалне штете. Само у три случаја начињена је мања материјална штета. Како објашњавају надлежни, циљ је да се број инцидената на годишњем нивоу смањује од пет до 10 одсто. Ипак, ова летња сезона била је екстремна и донела је незапамћено високе температуре, па је број интервенција приближно исти као у истом периоду прошле године. Најчешћи узрок запаљивања на коповима били су такозвани отказ ролне и упала угљене прашине.

– Упркос веома тешким условима и малом броју људи, трудимо се, посебно током лета, да што више делујемо превентивно. Организујемо дежурства када се раде заваривања, сечења и лемљења током сервиса и инвестиционих оправки. Наше екипе ангажоване су и када се ради „шверање“ багера, отпушавају левци, учествујемо и у прању опреме и достави воде за потребе радника

и противпожарних система – набраја Крсмановић.

Шеф јединице каже да је задовољан опремом и средствима, чије стање је од велике важности за рад јединице. Недавно су свој возни парк проширили још једним возилом марке „камаз“, тако да сада на располагању имају шест камиона и два теретна возила.

Веселин Булатовић, референт заштите од пожара за погон „Тамнава-Источно поље“, након деценије искуства које је стекао на овом радном месту, објашњава да се пожари најчешће дешавају након стајања система.

– Наравно да је најважније да пожар буде одмах примећен и да се што ефикасније реагује, тако да се избегне долазак у разбукталу фазу и прављење веће материјалне штете. Зато инсистирамо на отварању пунктова „Радљево“ и „Вреочко насеље“ током целе године. Уз то, мора се континуирано радити на превентиви, у чему је

■ Милан Крсмановић

пресудна одлична сарадња са свим директорима и управницима погона. Заједно радимо и на побољшању услова за све запослене, а део тога је и адаптација објекта Ватрогасног дома – рекао је Булатовић.

Подсетио је да Ватрогасна јединица „Тамнава“ у својој надлежности има објекте прве категорије угрожености од пожара, као и новоизграђене објекте за хомогенизацију.

– Строго поштујући све прописе из своје области, сви запослени се максимално залажу и дају велики допринос функционисању система какав је Рударски басен „Колубара“ – закључио је он.

Р. Лазић

■ Мирослав Новаковић, Жарко Петровић и Немања Јовичић

Заштита цивилних објеката

Осим надзора над рударским системима, што нам је примарни задатак, наши запослени су ангажовани и на заштити цивилних објеката, као испомоћ Ватрогасно-спасилачкој јединици са Уба, и мањим делом, јединици у Лазаревцу, због територијалне припадности – рекао је Крсмановић.

За Анине се зна готово пола века, али су озбиљнија истраживања започела пре претнаестак година. До сада је у потпуности откривена вила с термалним купатилом и два силоса, површине од по 1.000 квадрата

Као ретко ко у свету, поједини сељаци из Ћелија, места наомак Лајковца, могу да се похвале изузетном привилегијом јер су свињце у којима узгајају своје јестиве љубимце сазидали каменом који потиче из времена Римског царства. Истим оним грађевинским материјалом којим је неки непознати римски „тајкун“ у атару њиховог села, пре више од хиљаду и по година, саградио своју велелепну вилу.

– Пих! Камен кô камен. Исти је кô и онај из „Туцовића“ мајдана. Нема разлике ни за „војицно“ – одупирући палаци од кажипрста, с подозрењем покушава да објасни Момчило Каменица (88) овај грађевински куриозитет.

Годинама уназад с његове ливаде, која се налази поред ушћа Љига у Колубару, развлачено је античко камење.

Златне кочије и антички свињци

■ Момчило Каменица: Све сам више убеђен да је посреди нека антика

Све док, зарад напретка и развоја српске археологије, он и неколико његових блиских рођака, пре десетак година нису продали држави своје историјске јаруге. Тамо се сада налази локалитет Анине, једно од најзначајнијих археолошких налазишта у Западној Србији. Добро очувани остаци римске виле и грандиозног пољопривредног добра, насталог почетком четвртог века.

■ Турско, а римско

Каменице су се у Ћелије доселили још почетком 19.

века из Хан Пијеска. Момчилов чукундеда Јова запосео је ледину поред ушћа. Шумарак где се налазила античка вила никада нико није ни покушао да обрађује. За дебеле камене зидове мислило се готово пуна два века да припадају некој напуштеној турској тврђави. Предузимљиви сељаци су од тог камена углавном зидали свињце, али било је и оних који су га уграђивали у темеље својих кућа.

– То ни булдожер није могао да пипне. Претпоставили смо одмах да ту нису сасвим чиста

посла. Кад сам ономад пронашао оловне кугле мислио сам да су остале од Турака. Сад ми кажу да су делови водовода за њихово купатило. Ко ће га знати шта је ту истина – замишљено се пита најстарији Каменица чија је породица много година уназад ведрила и облачила у Ћелијама и околини.

За тајанствену тврђаву, чији су зидови тек помало вирили из плодне колубарске земље, археолози натуршчици и ловци на изгубљено благо заинтересовали су се још почетком осамдесетих година прошлог века.

■ Изгубљене чезе

Закопана златна кочија вековима голица машту великог броја Срба који су убеђени да поседују таленат Индијане Џонса. Наводно, запрега баснословне вредности, натоварена златним ћуповима пуним драгог камења, изгубљена је негде на испреплетаним античким путевима кроз Србију. Приповеда се да је била намењена некој непознатој египатској краљици.

Пут којим су ишли, каже даље ова легенда, био је непознат римским кочијашима, па су застали да се одморе и од тада им се губи сваки траг. Тајна златне кочије и место на коме је закопана, остала је неоткривена до данас. По благо се нико никада није вратио, али је оно остало предмет велике портаге.

Уверени да ће пронаћи скупе затурене чезе, непознати авантуристи пред крај прошле године прекопали су у Анинама римско купатило.

– Ловци на изгубљено благо поломили су праг на улазу, а у просторији где је била пећ направили су велику рупу. Очигледно се ради о лаицима у потрази за златом, јер им је вероватно детектор регистровао неки безвредни метал који се овде налази. Злата, наравно, нема, али је на овај начин

■ Озбиљна истраживања започела пре 15 година

Анине снимљене дроном

причињена велика штета налазишту – каже руководилац истраживања на локалитету Анине, археолог Радивоје Арсић из ваљевског Завода за заштиту споменика културе.

Иначе, на простору Анина развио се један од највећих локалитета из периода римског царства у Западној Србији, а због записа откривеног у Јабучју, још једном селу у близини Лајковца, претпоставља се да је у питању до сада непознати муниципијум, град са локалном самоуправом.

– Насеље је по свој прилици имало велики значај, јер се налазило на раскрсници важних путева, који су водили од веома битних рударских области ка главним градским центрима. Налазило се приближно и на тремеђи три римске провинције – Далмације, Паноније и Горње Мезије. Педесетих година прошлог века на простору Ђелија откривени су трагови римског

пута који се простирао дуж реке Љиг и спајао долину Колубаре са Рудником. Била је то својеврсна римска Ибарска магистрала – објашњава Арсић.

Камила из Ђелија

Момчило се опрезно, али сигурно, све више мири с чињеницом да је на његовим, и ливадама његове фамилије, откривено изузетно археолошко налазиште. Можда и под утицајем унука Миљана, инжењера, који прави роботе негде у околини Чикага.

– Сумњам, ал' све више верујем да је посредни нека антика. Полако у глави ређам коцкице. Сад ми је тек постало јасно због чега је онај младић ископао онолику рупу у патосу, па сам га после натерао да је затрпа. И онај мој рођа, да га не

иментујем на овом месту, што је криомице одлазио у ваљевски музеј. Хтео је на мом налазишту да ућари неки динар. Срамота! – јада се витални старац јер је тек недавно сазнао да су неке комшије и рођаци нудили антиквитете на продају.

Сад по селу колају и приче о сусретима с непознатим људима који су се, наводно, углавном у глуво доба ноћи шуњали у околини Љига у нади да ће се напречац обогатити.

– Једном сам срео неку тројицу. Само је један од њих говорио по нашим, она друга двојица трабуњала су нешто неразумљиво. Из искуства мислим да су били Турци, или

Бугари, можда су и неки Роми... Шта знам ко су и шта су, али су, кад данас боље размислим, брате, били много сумњиви – прича Момчилов комшија који се куне да је пре доласка археолога одлазећи у њиву често сретао необичне људе.

Ипак, сем бакарних новчића, и нешто поломљених античких крчага, на Анинама није много тога остало иза староседелаца. Једно од најзанимљивијих открића је свакако део лобање младе камиле, животиње коју обично не виђамо у Ђелијама.

Д. Ђорђевић

Отимачи изгубљеног блага

Илегална ископавања, пљачка и препродаја археолошких предмета на археолошким локалитетима у Србији имају веома дугу традицију. Вођени трагом локалних легенди о скривеном благу, дивљи копачи користе метал детекторе и претежно траже новчиће из римског и византијског периода. Процене су да копача, што активних, што пасивних, има више од 3.000 у Србији.

Туристичке посете

Конзервација делова виле и економских просторија већ је обављена, а сада је на реду велико термално купатило које се налазило у склопу имања. Процена је да ће за две до три године цео комплекс бити на располагању за туристичку презентацију. Ускоро ће бити постављене информативне табле које ће омогућити посетиоцима да се и без присуства кустоса информишу о намени објекта, животу у периоду владавине цара Константина и римске тетрархије, када је оближњи Сирмијум био један од главних градова Римског царства. Укупне радове на истраживању овог археолошког локалитета финансирају Министарство културе и Општина Лајковац.

Огромни силоси

За Анине се зна готово пола века, али су озбиљнија истраживања почела пре петнаестак година. Међу остацима раскошне римске виле на имању које се простира на више од 30 хектара пронађено је и веома добро чувано термално купатило, вредна збирка новца из тог доба, бронзане посуде и други предмети, који у највећем броју припадају времену императора Константина, али и оних из епохе цара Валенса. До сада су у потпуности откривени стамбено-економски блок виле и два силоса површине од по 1.000 квадрата. Према речима Арсића, вила је била део система великих имања са житницама, попут Медијане, Феликс Ромулијане, Мадаре, Монтане и Костинброда код Софије, која су служила за снабдевање војске на границама царства.

Рудар голубијег срца

Дружење с птицама као својеврсна антистрес терапија и најбоље „пуњење батерија“ за нимало лак рударски посао

Док прилази свом дворишту, долазећи уморан са копа, Ненад Миливојевић, руководилац Припремних радова на Пољу „Г“, пажљиво гледа у небо. После напорног радног дана, иако гладан, не седа одмах за сто, него одлази у голубарник да не пропусти слетање својих пернатих љубимаца које је пре одласка у прву смену, у пет ујутру, пустио увис. И суботом и недељом радо устаје с првим петловима како би тренирао своје птице.

– Кад једном „перо уђе у крв“, не напушта човека! То је више од хобија, то је као љубав према члану породице, јер они су мени сви као деца. Ма довољно је само да сам међу њима, да их храним, појим, слушам их како гучу – одмах се смирим, нема више стреса и брига – објашњава 54-годишњи Ненад који у „Колубари“ ради 25 година, а голубовима и голубарству посвећен је цео живот.

За све је „крива“ голубица Боска која је бежећи од сокола стигла у дом Миливојевића када је Ненад био шестогодишњи дечак. Његов отац, који је у младости такође голубарио, набавио је и мужјака, и тако је све почело, а љубав према овим птицама је прешла и на Ненада.

Овај рударски инжењер данас у свом голубарнику у Лазаревцу има око 300 голубова расе српски високолетач. Као вишегодишњи професионални голубар, Миливојевић се такмичи и има положен судијски испит. Добитник је златне алке за најбољег летача за време 13 сати и 50

минута и има најбоље просечно време јата 11 сати и 50 минута. Ипак, о својим успесима скромно говори. Каже да му је најбитније да се дружи са осталим голубарима, да своје такмичарско јато добро спреми, а резултати нису приоритет. Да би голубови, та моћна бића од свега 300 грама, показали шта умеју, поред генетике, за њихов такмичарски успех пресудни су тренинзи.

– Пре него што голуб доживи такмичарску зрелост, он неколико година проведе у тренингу, како би научио да исправно лети. Најбољу форму постижу између друге и четврте године и од тада могу да се такмиче само неколико година, пошто је животни век ових птица отприлике једна деценија. Јато које се тренира пусти се рано ујутру. Посматрам начин на који голубови узлећу. Они морају да лете групно, кружно изнад своје куће, да поступно иду увис, али тако и да се спуштају. Ниједан голуб не сме да се издваја из јата. За два сата цело јато мора да оде у прописан вис – а то је када се голубу не види рад крила. На дан такмичења комисија од два члана рано ујутру долази код такмичара и пратећи правила Голубарског савеза Србије, суди и остаје до силаска

последњег голуба – наводи Миливојевић истичући да су му суђења широм Србије и региона донела много познанстава и у сваком граду бар по једног пријатеља.

Ипак, све је мање младих који желе да се баве голубарством. Оно представља велику обавезу, изискује одређена улагања и много времена. Мора се водити рачуна о хигијени голубарника, о исхрани која треба бити разноврсна, а додатни трошак су и вакцине и разни препарати. Међутим, Ненаду ништа није тешко. Како у шали каже, није их растурио ни кад је птици грип харао, оне су одувек биле и остаће део његове породице.

М. Павловић

Српски високолетач

Најтрофејнија и најпознатија раса голубова у Србији порекло води од илирског голуба насталог од старе дивље врсте која је с временом припитомљена. Овај голуб има препознатљиву ћубу од перја на глави и карактеристичан високи, кружни, јатни лет. Иако лете изузетно високо, ове птице не иду далеко. Тренинзи високолетача трају од пет до 14 сати дневно. Обично лете на висини од 900 до 1.500 метара, а када је време повољно и до 2.500 метара. Према записима, гајила их је и краљица Јелена Анжујска на свом двору. Голубари их разликују по облицима и бојама, како су добијали и називе: брадати, лисаст, белореп, шпицлер, чапар, дуж...

Опасности вребају

За такмичење се обично тренира више екипа голубова јер често се дешава да голубари остану без њих, што због замора и дезоријентације, што због предатора. Најопаснији је сиви соко, који у висинама разбија јата и хвата голубове. Ненад каже да постоје и неке чудне ваздушне струје због које голубови из овог краја углавном завршавају у Тополи.

Редак и ПЛЕМЕНИТ ЧИН

Захваљујући донацији
бившег ученика
Николе Трајковића,
реновирано око
850 квадратних
метара подова

Више од 550 ученика Гимназије у Лазаревцу школску 2021/22. годину започело је у бољим условима. Бивши ученик Никола Трајковић, данас предузетник у Сједињеним Америчким Државама, школи је поконио око 18.000 евра, омогућивши реновирање око 850 квадратних метара подова, односно свих ходника и три кабинета.

Добра основа – широке могућности

Избор факултета на којима ће лазаревачки матуранти наставити школовање ове године је веома разнолик. Интересовање за Медицински факултет и високе медицинске школе, које су опет актуелне, било је нешто веће но иначе. Доста их је отишло на техничке факултете. Годишња је за Факултет организационих наука владало највеће интересовање, али је оно сада мање. Лазаревчани бирају и ветерину, политичке науке, филологију, права и друге друштвене науке. Директорка сматра да због широког општег образовања гимназијалци при избору факултета имају велике могућности и добру проходност. Када је реч о трећем делу актуелног матурског испита, који представља одбрану матурског рада из предмета по избору, на овогодишњим испитима најпопуларнији су били Историја, Географија и Ликовна култура. Сличан распоред је био и претходних година.

– Никола се јавио пре неколико месеци и рекао да има вољу да помогне. Пошто је зграда школе тренутно у поступку легализације, капиталне инвестиције не можемо да радимо, па смо одлучили да заменимо подове. Дубоки наклон од мене и велика захвалност. Овакав гест је за сваку похвалу јер показује колико је свест о образовању важна. Надам се да ће то мотивисати и друге људе који могу да помогну. Школа припада овом граду и ако овде већ долазе најбољи, она треба да има пристојне услове – казала је Јасна Марковић, директорка Гимназије у Лазаревцу.

Осим Трајковића, и други бивши гимназијалци, а много је успешних у земљи и иностранству, помажу школи. Од јачког динара, преостало из прошле школске године, купљено је пет клима-уређаја. И родитељи често помажу на различите начине.

Као и друге школе у Републици Србији, ђаци и колектив Гимназије су од марта 2020. године због епидемије коронавируса прошли више модела наставе (непосредни, на даљину и комбиновани). Прелазак на онлајн наставу десио се одједном, али су се, кажу, добро снашли јер су и пре епидемије радили на дигитализацији. Неки су већ имали своје Гугл учионице,

професори рачунарства и информатике су раније својим колегама држали обуке. Кажу да није било лако да целу школу из учионице брзо пребаце у виртуелну сферу, али су у томе успели, па и похвале добили. Матурске испите су спровели у неубичајеној организацији. Било је напорно, али су све завршили.

– Кроз анкете сам схватила да и ученици прижељкују да се вратимо старој настави, мада су могли да злоупотребе ситуацију са онлајн наставом. Већини је лакше када се долази у школу, а чини се и да су удаљили једни од других – оценила је директорка Марковић.

Лазаревачку Гимназију уписују основци од Врбовна до Љига, па се у доба епидемије појавио и проблем с првим разредом јер се прваци ниједном нису окупили у пуном саставу. Неки су се упознали само преко камера, а изузетно је важно да се свако одељење повеже.

– Истраживања рађена у свету показују да је један ниво знања код ђака у периоду епидемије опао зато што у фази до факултета ученицима ипак значи устаљени ритам обавеза. Дешавало се да недељу када не долазе у школу схвате као распуст, а онда дођу и све их сачека. Онлајн настава јесте јефтинија, ученик увек може да приступи материјалу, има и

■ Никола Трајковић

других предности. Ми ћемо је и даље користити, јер је тренутно другачије немогуће, али она нема потребну редовност. И сам долазак на час је радна навика која ће им сутра бити неопходна за било који посао. Социјализација је, такође, веома важна, поготово тинејџерима – објаснила је директорка, додајући да је сарадња са родитељима у протеклих годину и по била добра и да је углавном остваривана електронским путем.

М. Караџић

Учествовала 63 ученика основних и средњих школа са којима ради професор ликовне културе Владимир Петровић

У Библиотеци „Димитрије Туцовић“ током августа је одржана 48. групна изложба полазника ликовног атељеа „Сезан“.

Лазаревчани су имали прилику да разгледају радове надарене деце која током целе године у пет термина недељно развијају своје цртачке технике и негују љубав према сликању. Ове године учествовала су чак 63 ученика основних и средњих школа са којима ради професор ликовне културе Владимир Петровић, наследник оснивача атељеа Зорана Ерића.

– Најмлађи учесници имају по седам година, а најстарији и преко 20. Атељеу се годишње придружи и до 50 полазника, од којих око половина њих одлучи да се укључи у рад на дуже стазе. Млађа деца цртају различитим креативним техникама и могу да експериментишу. Ипак, реч туш је забрањена за једног првака јер се увек замрља цртеж – објаснио нам је Владимир шаљиво.

■ Репродукција Микеланђелове слике, рад Драгане Вићановић

Руке и очи заузете лепотом

– Када савладају различите технике, добијају више простора да се изразе, али за то је потребно време.

Старији основци расположени су да уче о мерама и пропорцијама, да комбинују боје, да репродукују славна дела. Они који су седми и осми разред углавном се припремају за пријемне испите за неку од уметничких средњих школа. Средњошколци се пак баве озбиљнијим питањима уметности као што су композиција, односи боја и сенки и на тај начин се већ спремају за пријемне испите како би уписали Факултет примењених уметности или Академију ликовних уметности.

Сваке године бирају се најбољи радови, а ове године

у очима посетилаца поменуте изложбе посебно се истакла репродукција Микеланђелове слике „Битка код Кашине“, рад седамнаестогодишњакиње Драгане Вићановић из Лазаревца.

Реч је о веома захтевном делу урађеном у форми цртежа, на којем је представљено двадесетак испреплетаних људских тела. Динамика покрета и сенки на цртежу је изванредна и ретко ко се усудио да је опонаша за све ове године колико атеље постоји.

– Драгана јесте. Она је, чак, дала себи слободу и да импровизује, па је тако урадила и надградњу у смислу да је радила реалнију мускулатуру људских тела, вернију реалном оку. На делу је радила више

од три месеца, играла се, експериментисала и оставила велики утисак на свакога ко је цртеж имао прилике да види – рекао је Владимир Петровић.

Надарена девојчица каже да после свих ових година, похађање атељеа подразумева и доживљава као редовну школску обавезу. Каже да јој радионица даје сјајан осећај да оно што замисли у својој глави може да претвори у нешто конкретно – слику, јер од детињства воли да машта и да своје представе преноси на папир. На тај начин њен имагинарни свет постаје стваран и за њу задивљујући.

– Као што не бих могла без воде, не могу ни без цртања – каже Драгана.

М. Пауновић

Негујте весеље до следећег фестивала

Организатори већ чувене манифестације „Дани хумора за децу“, упркос раду у измењеним околностима због епидемије, и ове године потрудили су се да за Лазаревчане припреме разноврстан програм. Фестивал дечијег и стваралаштва за младе и ове године окупио је бројне ентузијасте и верне учеснике, и то 33. пут, под слоганом „Смех је увек здрав и важан за дете“.

– Сви садржаји конципирани су тако да омогућавају примену актуелних мера и препорука надлежних служби. Најважније је да није прекинут континуитет традиције, јер је овај фестивал симбол нашег града – истакла

је Радмила Булатовић, идејни творац манифестације.

Златно Гашино перо, најзначајнија награда за стваралачки допринос, по оцени стручног жирија припала је Јову Чулићу из Бањалуке.

– Ове године први пут се додељује Гашина златна диплома за омладинце која ће бити уручена Селени Берић из Бањалуке за књигу „Танка нит“, док ће Гашино перо добити Павле Митровић из Краљева, за књигу „Планета речи“. Такође, Савет фестивала је за посебан ангажман са децом и допринос фестивалу, специјалну златну диплому доделити водитељу и аниматору Предрагу Вуковићу

Пеђолину. Драго нам је што смо успели да организујемо представљање књиге „Село сас један падеж“ Власте Ценића, прошлогодишњег добитника ове награде, као и Пеђолино шоу и наступ Гашиних писаца за децу, на тргу испред Библиотеке – рекла је Рада.

Жири фестивала једногласно је донео одлуку да награда Сребрно Гашино перо, за књигу која се објављује између два фестивала припадне Виолети Јовић из Ниша, за књигу „Вила Роса“.

Као и ранијих година Библиотека је расписала конкурс за најбољи стих, причу, афоризам, слику, карикатуру,

стрип, песму, филм или фотографију на тему „Смеха, смеха деци“. Ове године жири је имао пуне руке посла јер је од многобројних радова који су стигли из Србије, региона, чак и из Италије, одабрао око 200 најбољих.

Уместо уобичајене карневалске поворке маскираних малишана који дефилују главном улицом, организовано је онлајн такмичење најлепших фотографија маски. Библиотека „Димитрије Туцовић“ поздравља све учеснике уз поруку „Жалимо што нема чувеног карневала, али негујте весеље, љубав и смех до следећег фестивала“.

Т. Симић

Хватају залет за нову сезону

Када је реч о дворанским спортовима, крај лета протекао је у знаку припрема за нову сезону које су и рукометаши и кошаркаши „Колубаре“, уз велики број пријатељских мечева ове године организовали на спортским теренима и у салама у Лазаревцу.

Кошаркаши „Колубаре“ ове године ће прославити значајан јубилеј, пола века од оснивања клуба, а у нову сезону у Кошаркашкој лиги Србије улазе знатно подмлађени и са новим тренером. Из клуба је отишло неколико искусних играча, чија места су попунили млађи, а ту је и нови тренер Стеван Мијовић. Ово је трећа сезона за зелено-црне у истом рангу такмичења, а циљ је да клуб остане стабилан прволигаш са истим или бољим резултатом него прошле године. Нова сезона стартује почетком октобра и сви се надају да ће се мечеви играти пред публиком.

Популарне „кртице“ нову сезону у Супер Б лиги Србије почињу 25. септембра, и то утакмицом против рукометаха „Црвенке“. Велики успех остварили су у сезони 2020/21. заузевши треће место, што

је било велико изненађење, с обзиром на то да су готово сви момци из Лазаревца. Познато је да Рукометни клуб „Колубара“ већ неколико година ради на томе да што више играча из млађих категорија буде

прикључено првом тиму. Већ је одрађен први део припрема, а играчи су имали и прилику да са другим клубовима одмере своју снагу у неколико пријатељских утакмица.

Т. К.

■ Међународна бициклистичка трка

**Ентузијазам
на два точка**

Кроз лазаревачке улице деветог септембра пројурили су учесници 61. међународне бициклистичке трке кроз Србију у којој су учествовала 132 бициклиста из чак 24 земље Европе, али и Азије, Аустралије и Северне Америке.

Трку је организовао Бициклистички савез Србије, уз подршку Министарства спорта и омладине, градова домаћина и спонзора. Стаза је била подељена у четири етапе укупне дужине 601 километар, а градови домаћини били су Пожаревац, из кога су четвороточкаши кренули, Мионица, Пријепоље и Чачак.

Р. К.

■ „Мушки спорт“ на женски начин

Девојке – понос нашег града

Сандра Милојевић и Јована Дробњак, чланице репрезентације Србије у мини-фудбалу донеле су у наш град бронзане медаље са Светског првенства за играчице до 23 године. Љубав према овом спорту имају од малих ногу, а прве кораке направиле су у Фудбалском клубу „Колубара“. Сада су део тима који је остварио историјски успех. Иначе, бронзана медаља коју је женска репрезентација Србије донела са Светског првенства одржаног у Украјини прва је медаља коју је Србија икада освојила у овом спорту.

Њихова спортска „колегиница“, голманка Ања

Цветковић, на Европском кадетском првенству у рукомету добила је награду за најбољег чувара мреже и са још три своје саиграчице, нашла се у идеалном тиму првенства. Такмичење је одржано у Грузији, а наша репрезентација се вратила са сребрном медаљом.

Иако се о фудбалу и рукомету углавном говори као о терену резервисаном за мушкарце, резултати које наше младе суграђанке у последње време постижу полако мењају ово устаљено мишљење. О томе говори и све веће интересовање девојчица за тренирање ових спортова.

Т. К.

Шампињони после угља

Било је планирано да се у напуштеним рударским окнима дугорочно гаје јестиве гљиве које добро успевају у мрачним и влажним просторијама

Прелиставањем старих бројева „Колубаре“, интерног гласила које од септембра 1960. године прати рад лигнитског басена и друштвени живот Лазареваца, долази се до збира људских судбина, незваничне историје и исечка из свакодневице Лазареваца с околином. И поред тога што су ови текстови обично остајали у сенци наслова о производним рекордима, они су и данас веродостојан запис о једном добу и једном граду.

Низу таквих прича припада она о популарној емисији Телевизије Београд „Знање-имање“, која је реализована у Степојевцу почетком 1974. године. Како је у најави писало, Степојевчани се са гостима из једног села у околини Пријепоља или Босилеграда надмећу „из познавања нацрта новог Устава, народних умотворина и на културно-просветном плану“. Победничка екипа добија три

Језгро ентузијаста

Уз Ратка Танасковића, Милована Поповића, Миладина Грчића, Стевана Трећаковића и Милутину Алексића, Плавша је припадао кругу оснивача радничког листа „Колубара“. Пошто је био учитељ, подучавао је сараднике, текстове стилски и граматички дорађивао, а био је задужен и за образовање радника. У једном од сећања на ране године рада остала је његова оцена да су текстови које су писали „били пуни вере али и наивности“.

Печурке „Шампињони“ у посудама за производњу

црно-бела телевизора и један у боји. Интензивно се радило да би се гостима и гледаоцима што боље приказао живот села. Остало је забележено да је задружни дом реновирањем постао дом културе, да су набављена нова седишта и уређена библиотека, као и да су мештани сређивали своја домаћинства.

Пошто се за гајење печурака могу користити напуштени привредни објекти, подруми и ходници рударских јама, у Комбинату се јавила идеја да се гаје јестиве гљиве и да се на тим пословима ангажују инвалиди рада. По завршетку експлоатације у јама „Јунковац“ за то су искоришћене подрумске просторије бивше зграде управе, те су средином 1975. произведене прве количине шампињона. Убрзо су кренуле и припреме за почетак производње печурака у напуштеним окнима јама „Космај“ и „Јунковац“. Погон је осавремењиван, градили су се објекти, оформљена је и

у Кокбургу, рударском месту у Пенсилванији, посетили су „Колубару“ и Лазаревац 1972. године. Деца исељеника, који у том месту раде углавном као рудари, успешно су извели игре и песме народа Југославије. Деценију касније новине су позивале запослене и грађане да се пријаве за новоосновани дувачки оркестар.

Монтажери „Колубаре“ су почетком осамдесетих у околини Багдада градили дробилане у којима је требало да љишки „Гранит Пешчар“ за путну привреду производи млевене материјале од камена. Било је још послова у Ираку, али и у Дубаију. Такође, деценију и по су објављивани спискови запослених који нису поштовали радне дужности. Уз оне најчешће, попут спавања на радном месту, један радник је кажњен зато што је „у потврди за кредит дописао цифру која увећава његов лични доходак“.

Повремено је писано о самачкој згради предузећа (данашњи „Хотелчић“), а извештавано је и о активностима Клуба апстинената од алкохола, који је основан 1971. године.

М. Караџић

Из локалне топонимије

Поред праћења актуелности, новинари „Колубаре“ су истраживали и прошлост колубарског краја. Историографска грађа, расута по текстовима, подсећа на раније називе села у околини Лазареваца. Забележено је да се Брајковац 1664. године помиње као Смирдљиковац, а Велики Црљени 1732. као Црна Међа. По другом предању, Брајковац се некада звао Гуњица. Дрен је носио назив Куке. Чибутковица је добила име по чибуцима.

Степојевац се пре 19. века помиње као Бадашина, Батуша и Баташина. Легенда каже да су три брата, долазећи на север Шумадије, основала насеља Степојевац, Медошевац и Барошевац.

/// Фото: Милан Цвијетић

CIP – Каталогизација у публикацији
 Народна библиотека Србије, Београд 658(497.11)(085.3)
ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА Србије Енергија Колубара ЕПС Енергија Колубара / главни и одговорни уредник Ана Павловић. -
 2017, бр. 1 (нов.) - . - Лазаревац : Електропривреда Србије, 2017- (Инђија : Komazes comp). - 30 cm
 Месечно. - Је наставак: Колубара (Лазаревац) = ISSN 1451-2890
 ISSN 2560-5143 = ЕПС Енергија Колубара
 COBISS.SR-ID 250299404

